

Vlaams
Parlement

ingediend op **1373** (2017-2018) – Nr. 2
8 januari 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Orry Van de Wauwer

over het ontwerp van decreet

tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven
extern verzelfstandigd agentschap
Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde, Herman Wynants;

Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet, Orry Van de Wauwer;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

Documenten in het dossier:

1373 (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Algemene bespreking	4
1.	Toelichting	4
2.	Bespreking	6
II.	Artikelsgewijze bespreking	7
III.	Eindstemming	7
	Gebruikte afkortingen	8
	Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Op donderdag 14 december 2017 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het ontwerp van decreet tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk.

De powerpointpresentatie bij de toelichting door minister Gatz is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Algemene bespreking

1. Toelichting

Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, licht toe dat het ontwerp van decreet de Vlaamse Regering machtigt om namens de Vlaamse Gemeenschap het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen op te richten in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk. Tot hiertoe maakte het KMSKA nog deel uit van het Departement CJM en was het dus een Dienst met Afzonderlijk Beheer.

Het ontwerp van decreet heeft geen rechtstreekse impact op het eigen vermogen van het KMSKA, hoewel er wel een kleine aanpassing nodig zal zijn van het KB dat dit eigen vermogen regelt. De Vlaamse Regering wil daarmee de samenstelling van de Commissie Eigen Vermogen maximaal afstemmen op de samenstelling van de raad van bestuur van het nieuwe EVA.

De minister schetst de voornaamste beweegredenen voor de overgang naar een vzw, terwijl in de vorige regeerperiode de inkanteling net in de omgekeerde richting plaatsvond. De werking van een museum verschilt echter grondig van die van een overheid. Een instelling als het KMSKA moet kunnen beschikken over de zelfstandigheid en slagkracht om de concurrentie met de vrijetijdssector in ruime zin aan te gaan. Qua communicatie is het eenvoudiger een eigen merkstrategie uit te bouwen als men over een eigen front- en backoffice beschikt. De vzw-structuur vergemakkelijkt ook de samenwerking met de vele externe stakeholders. Voorts verhoogt de private rechtsvorm de mogelijkheden tot aanvullende financiering en cultureel ondernemerschap in het algemeen. Ten slotte kan een vzw haar personeelswerking beter afstemmen op de specifieke noden van een museum.

Het KMSKA blijft gedefinieerd als een Vlaamse wetenschappelijke instelling en zet daarmee de huidige situatie voort. Het is de bedoeling de huidige federale erkenning als wetenschapsinstelling te behouden met het oog op de gedeeltelijke vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing die daarmee gepaard gaat. Voorts verwijst de minister naar artikel 4 met de doelstelling van de vzw.

Artikel 5 beschrijft de beleidsuitvoerende taken. Het betreft de taken van een museum in het algemeen en het KMSKA in het bijzonder. Ze passen in het nieuwe Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017. Naast deze decretale taken kan de Vlaamse Regering met een samenwerkingsovereenkomst of ad hoc extra opdrachten opleggen. Er zijn nu nog geen concrete plannen in die zin.

Artikel 6 regelt de bestuursorganen. De algemene vergadering krijgt twaalf leden, de raad van bestuur elf. Alles is conform de vzw-wetgeving. De Vlaamse Regering duidt zeven bestuurders aan in overeenstemming met de cultuurpactwerking. De raad van bestuur kiest dan nog vier onafhankelijke bestuurders in overeenstemming met het decreet van 22 november 2013 betreffende het deugdelijke bestuur. De zeven bestuurders bepalen de vereisten waaraan

onafhankelijke bestuurders horen te voldoen. Op dat vlak legt het Cultuurpact bepaalde vereisten op. Het komt erop neer dat de aanduiding van zeven bestuurders door de Vlaamse Regering een aantal profielen zal opleveren, en dat daarna bij de onafhankelijke bestuurders wordt gezocht naar profielen die daarmee complementair zijn. Dit gebeurt via een open omroep en is ook al toegepast in andere instellingen.

Artikel 7 van het ontwerp regelt de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en de instelling. Een dergelijke overeenkomst komt altijd tot stand in dialoog en na onderhandelingen. De overeenkomst zal cruciaal zijn voor de aansturing en opvolging van de opdrachten die aan de instelling worden toevertrouwd.

De Vlaamse Regering deelt de samenwerkingsovereenkomst en elke verlenging, wijziging, schorsing of ontbinding daarvan binnen dertig kalenderdagen mee aan het Vlaams Parlement.

Artikel 8 gaat over de werkingssubsidie door de Vlaamse Gemeenschap. Van 2019 tot en met 2023 is er een jaarlijkse werkingssubsidie. De minister legt uit dat het de bedoeling is dat de instelling vanaf 2024 een beroep doet op subsidies op basis van het nieuwe Cultureelerfgoeddecreet in plaats van op basis van dit artikel 8.

Naast de samenwerkingsovereenkomst zijn er nog mogelijkheden om op kortere termijn en meer specifiek toezicht en controle uit te oefenen. De bedrijfsrevisor controleert het correcte financiële beheer. Zoals bij de andere EVA's zijn twee regeringscommissarissen gemachtigd om tegen beslissingen van de vzw een opschortend beroep in te stellen bij de Vlaamse Regering.

Minister Gatz overloopt de maatregelen die de Vlaamse Regering na een goedkeuring van het ontwerp van decreet heeft te nemen. 2018 wordt een overgangsjaar waarin de vzw effectief wordt opgericht. De Vlaamse Regering keurt de statuten goed, benoemt de leden van de algemene vergadering en de zeven bestuurders. De raad van bestuur benoemt de onafhankelijke bestuurders.

Er zullen ook enkele kleine aanpassingen aan uitvoeringsbesluiten nodig zijn, zoals aan het KB van 22 september 1931 betreffende het eigen vermogen en de eigen rechtspersoonlijkheid van het KMSKA. Ook het BVR tot operationalisering van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media behoeft een beperkte aanpassing, net als het BVR van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie. Hetzelfde geldt voor het BVR van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering. Ten slotte zal het BVR van 11 april 2008 betreffende het financiële en materiële beheer van de DAB KMSKA worden opgeheven.

Uiteraard zal de regering ook de samenwerkingsovereenkomst voorbereiden.

Op 1 januari 2019 zal de vzw volledig operationeel zijn. Op dat moment is de DAB opgeheven. De vzw treedt vanaf dan op voor de rechten en verplichtingen van de Vlaamse Gemeenschap met betrekking tot het KMSKA. Contractuele personeelsleden in dienst van het Departement CJM die opdrachten vervullen voor het KMSKA, gaan over naar de vzw. Statutaire personeelsleden van het departement met dergelijke opdrachten, worden ter beschikking van de vzw gesteld.

Minister Gatz besluit dat het ontwerp van decreet strekt tot een uitkanteling van het museum uit de Vlaamse administratie, opdat het – zowel nationaal als internationaal – meer op maat kan werken in de cultureelerfgoedsector.

2. Bespreking

Cathy Coudyser kondigt aan dat de N-VA-fractie het ontwerp van decreet zal goedkeuren. Ze herinnert aan de beslissing in de vorige zittingsperiode om het KMSKA vanaf augustus 2014 in het departement in te kantelen. Op dat moment leverde dat een aantal voordelen op, vooral wat betreft de bescherming van de werking tijdens de sluiting, met betrekking tot de pensionering van de administrateur-generaal en met het oog op bepaalde synergieën in de advisering en de subsidieregeling. Maar er bleken ook nadelen aan verbonden. Het KMSKA kwam terecht in een logger apparaat dat de mogelijkheden beperkte om eigen inkomsten en aanvullende financiering te vinden. De conclusie was dan ook dat het KMSKA zijn internationale ambities nooit zou kunnen waarmaken als het onderdeel zou blijven van de Vlaamse administratie.

De verzelfstandiging is dus nodig. *Cathy Coudyser* staat erachter dat die beslissing nu al wordt genomen, zodat de nodige voorbereidingen nog voor de heropening van het museum kunnen worden getroffen.

In de Europese museumwereld is er een algemene trend tot verzelfstandiging. Het is logisch dat Vlaanderen met zijn KMSKA hetzelfde pad bewandelt. Zoals gezegd schept dit nieuwe mogelijkheden op het vlak van cultureel ondernemerschap, financieel beheer en cultural governance.

De N-VA ziet met andere woorden alleen maar voordelen in het voorliggende ontwerp van decreet en hoopt dat dit het KMSKA alle kansen biedt om zijn hoge ambities waar te maken.

De sp.a is absoluut niet tegen dit ontwerp van decreet gekant, verklaart *Katia Segers*. Verzelfstandiging kan de efficiëntie en de wendbaarheid zeker ten goede komen. Wel zou het commissielid enkele kleinere vragen en bezorgdheden tot uitdrukking willen brengen.

Zal het huidige personeel van het KMSKA na de verzelfstandiging zijn rechten behouden? Moeten verschillende statuten op elkaar worden afgestemd? De vraag is ingegeven door de ervaringen met Muntpunt.

Denkt de Vlaamse Regering aan samenwerkingsovereenkomsten tussen het KMSKA en de Vlaamse overheid op het vlak van bijvoorbeeld facility management? Valt daar geen efficiëntiewinst te boeken? Of staat zoiets haaks op het idee van verzelfstandiging?

De SARC heeft opgemerkt dat met het oog op een effectieve controle op de raad van bestuur, niet te veel leden van de algemene vergadering tegelijk een bestuursmandaat zouden mogen hebben. In welke mate wil de minister hiermee rekening houden?

Er bestaan internationale studies naar de langetermijngevolgen van de verzelfstandiging van musea. Hoewel die veelal het niet geheel vergelijkbare Angelsaksische model betreffen, polst *Katia Segers* naar de visie van minister Gatz daarop.

De Vlaamse Regering gaat er terecht van uit dat een verzelfstandiging voordelen teweegbrengt voor het culturele ondernemerschap, financiële beheer, samenwerkingsverbanden, personeelsbeleid, beslissingsprocedures enzovoort. In welke mate wordt het mogelijk om al die elementen te verankeren in de beheersovereenkomst?

Orry Van de Wauwer hoopt en vertrouwt erop dat het nieuwe statuut het KMSKA alle kansen zal geven om zijn heropening voor te bereiden en nadien te schitteren als het mooiste museum van het land.

Minister *Sven Gatz* dankt de commissie voor de steun.

Hij vindt het nog te vroeg om te antwoorden op bepaalde vragen zoals die over de verankering. De minister deelt echter de vragen die *Katia Segers* daarover heeft gesteld en deelt mee dat ook het KMSKA daar op een positieve manier tegenaan kijkt.

De personeelsoverdracht zal volgens de regels van de kunst verlopen. In detail kan de minister daar nog niet op ingaan, maar hij verzekert dat hij van plan is om voort te bouwen op de verworven rechten.

Ook de mogelijkheden tot samenwerking op het vlak van facilitair beheer en andere aspecten moeten nog worden nagetrokken.

Van de specifieke verhouding tussen de raad van bestuur en de algemene vergadering erkent de minister dat die met respectievelijk elf en twaalf leden bijzonder is. Maar de keuze voor een amper grotere algemene vergadering is ingegeven door ervaringen uit het verleden met andere instellingen dat die algemene vergadering soms moeilijk in aantal raakte. Ideaal is deze verhouding misschien niet, maar dit zal wel de formule zijn waarmee de vzw van start gaat. Later wordt dan nagegaan of een uitbreiding van de algemene vergadering al dan niet aan de orde is.

II. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 tot en met 18

Artikel 1 tot en met 18 worden eenparig aangenomen met 11 stemmen.

III. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt eenparig aangenomen met 11 stemmen.

Bart CARON,
voorzitter

Orry VAN DE WAUWER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BVR	besluit van de Vlaamse Regering
CJM	Cultuur, Jeugd en Media
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
EVA	extern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
KB	koninklijk besluit
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
vzw	vereniging zonder winstoogmerk